

Till de politiska partierna i Vetlanda

I omvärldsanalysen som inleder Vetlanda Plan och Budget för 2024-2026 understryks att "den ekologiska hållbarheten är fundamental för vår fortlevnad och innebär att vi inte förbrukar vår planets resurser mer eller snabbare än att planeten kan återhämta sig i samma takt".

Planen anger även de övergripande mål som kommunfullmäktige i Vetlanda har beslutat, till exempel hållbarhetsmål för Vetlanda kommun i enlighet med de tre områdena; social hållbarhet, ekonomisk hållbarhet och ekologisk hållbarhet.

Det ekologiska hållbarhetsmålet är preciserade i två delmål:

A. Bevara biologisk mångfald och tillgång till upplevelserik miljö.

B. Ökad klimatanpassning och minskad klimatpåverkan.

Målen ska följas upp genom att mäta hur biologisk mångfald och tillgång till upplevserik miljö bevaras och hur klimatanpassning ökas och klimatpåverkan minskas.

Naturskyddsföreningen i Vetlanda vill inför valet 2026 visa väljare i kommunvalet hur de politiska partierna i Vetlanda avser att genomföra dessa ekologiska hållbarhetsmål som beslutats av kommunalfullmäktige.

Vi ber därför ert parti att svara på nedanstående frågor, svara ja, nej eller delvis. Kommentera gärna svaret, speciellt om ni svarar delvis, men håll det helst kort och koncist.

Vi ber er skicka era svar senast **den 20 april**, till vetlanda@naturskyddsforeningen.se

Stort tack för er medverkan!

BEVARA BIOLOGISK MÅNGFALD OCH TILLGÅNG TILL UPPELVELSERIK MILJÖ

Ställa om Vetlanda kommuns skogsbruk

Vetlanda kommun har skog runt om centralorten Vetlanda, runt några andra mindre orter i kommunen och vid Kleva gruva och Alseda Bruksgård. De flesta områden används som rekreation för invånare i kommunen. Största delen av skogen klassas som produktionskog där trakthyggesbruk (kalhyggen) används.

Många kommuner övergår nu till ett naturnära skogsbruk för att ta hänsyn till just rekreation, friluftsliv, biologisk mångfald och besöksnäringen. Inom naturnära skogsbruk avverkas enskilda större träd eller små trädgrupper som ger god ekonomi samtidigt som man bibehåller eller återskapar skogar med variation vad gäller arter, ålder och täthet. Efter en viss omställningsperiod och bra planering kan man ofta få lika stor avkastning vid hyggesfritt skogsbruk som vid kalavverkning.

Vetlanda kommuns skogsbruk ska ge en avkastning på 1,5 miljoner per år (vilket är under 0,1 % av Vetlanda kommuns budget), avverkning måste därför göras även om det inte är möjligt att ta full hänsyn till friluftsliv, rekreation och biologisk mångfald.

1. Fråga:

Vill ert parti övergå till naturnära skogsbruk för att säkerställa Vetlanda kommuns övergripande hållbarhetsmål att bevara biologisk mångfald och tillgången till upplevelserik miljö?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Sverige är idag ledande på modernt skogsbruk, samt att det finns andra alternativ till naturnära skogsbruk. Det är upp till varje skogsägare att utifrån sina egna mål och vilken metod som skall användas så länge man följer lagstiftningen.

2. Fråga:

Är ni beredda att besluta om att ta bort det specifika avkastningskravet från skogsbruket?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: I framtiden vet vi inte om vi måste öka avkastningskravet istället.

Värna strandskyddet

Strandskyddet är en viktig del av allemansrätten, naturrätten och skyddar stränderna från exploatering. Det ger alla tillgång till orörda stränder oavsett plånbok och främjar biologisk mångfald. Strandskyddet innebär också att Sverige står bättre rustat mot klimatförändringar än många andra länder

Kommunerna har enligt lag rätt att ge dispens från strandskyddet med stor restriktivitet, men förslag finns att kommunerna ska få större rätt att bestämma om strandskyddet.

3. Fråga:

Är ert parti beredd att fortsätta vara restriktiv när det gäller dispenser och andra beslut vad gäller strandskyddet så att allas rätt till tillgång till stränder kan skyddas?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: vår linje är att luckra upp strandskyddet i de fall det ställs emot äganderätten.

Bekämpa invasiva arter

Invasiva främmande arter är ett stort hot mot den biologiska mångfalden och kan ge stora ekonomiska konsekvenser för markägare och för samhället i stort. Kommuner har ett stort ansvar i arbetet med invasiva främmande arter dels som markägare, dels för att stödja och sprida information till allmänheten. Invasiva växtarter får dessutom inte slängas på komposter eller i den vanliga trädgårdsavfallshanteringen som Kretslopp Sydost har.

4. Fråga:

Vill ert parti stödja allmänheten i bekämpningen mot invasiva arter genom att kommunen till exempel ser till att det finns containrar för insamlade invasiva växter i olika områden i kommunen?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Vi positiva till att se över möjligheter att bekämpa invasiva arter.

Rädda pollinerare genom ekologisk mat

En tredjedel av våra vilda biarter är på väg att försvinna vilket hotar matproduktionen på lång sikt. Bina hotas av matbrist, klimatförändringar och bekämpningsmedel. Ekologisk mat är gynnsam för den biologiska mångfalden och ökar antalet pollinatörer i jordbruket, samtidigt är maten också hälsosam. Även betande djur i naturbetesmarker är avgörande för en rik biologisk mångfald och öppna landskap som gynnar pollinatörer. En kommunal livsmedelsstrategi bör definiera mål för andelen ekologiska livsmedel och andelen KRAV-märkt eller naturbeteskött. I Vetlanda kommun var andelen inköpta ekologiskt livsmedel endast 6,7 % år 2024 (Ekomatcentrum). Matsvinn, som ofta också är en del av en livsmedelsstrategi, jobbar redan Vetlanda kommun med.

5. Fråga:

Vill ert parti besluta om en livsmedelsstrategi som innehåller ovanstående mål som gynnar biologisk mångfald?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: I den mån det är ekonomiskt försvarbart ställer vi oss positiva till ekologiskt odlat.

Vi ser närproducerat som något positivt .

ÖKAD KLIMATANPASSNING OCH MINSKAD KLIMATPÅVERKAN

Risk för torka och vattenbrist

Klimatförändringarna leder till förändrade nederbördsmonster och det syns redan i Sverige. I vår del av landet är den största risken torka och då brist på vatten, för odling, industri och dricksvatten. För att förebygga detta är det viktigt att genom olika åtgärder behålla så mycket vatten som möjligt i naturen, till exempel i sjöar och i våtmarker. Emåförbundet är den organisation som jobbar med dessa frågor i Emåns avrinningsystem.

6. Fråga:

Vill ert parti jobba för att förebygga framtida vattenbrist och att säkerställa nödvändiga resurser till Emåförbundet för detta arbete i vår kommun och Emåns avrinningsområde?

Svar: Ja Nej Delvis

Naturskyddsforeningen Vetlanda

Kommentar: Viktigt att dricksvatten sakras. Beroende pa vad som menas med att sakerstalla nodvandiga resurser kan det bli orimligt att kommunen ar enskild kostnadsbarare utan att staten skjuter till resurser.

Vatmarker

Utdikade vatmarker slapper ut nastan lika mycket vaxthusgaser som hela vagtrafiken. Utdikning bidrar till overgodning och over 800 rodlistade arter ar knutna till vatmarksmiljor. Kommunen har restaurerat vatmarker pa egen mark och gett rad till privata markagare i enlighet med kommunens Atgardsprogram for Naturvardsplanen. Men detta ar en viktig atgard och mer kan goras.

7. Fraga:

Vill ni sakerstalla och prioritera att restaurering av vatmarker fortsatter vara en viktig klimat- och miljoutgard pa kommunens mark.

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Hansyn maste tas till odlingsbar mark for att sakra framtida krav pa sjalvforsorjning.

Miljoanpassad upphandling

Konsumtion och produktion har stor paverkan pa miljo och klimat. Offentlig upphandling utgor en stor del av samhallets totala konsumtion. Genom att kommuner gor miljomassigt hallbara inkop kan belastningen pa miljon minska betydligt. Vetlanda kommun har riktlinjer om miljoanpassad upphandling, men dessa har inga klara malsattningar eller krav pa oppfoljning.

I den kommunranking som goras av Aktuell Hallbarhet for att ta fram Sveriges miljobasta kommuner har Vetlanda kommun svarat pa fragan om hur stor del av kommunens upphandlade produkter har krav pa att de ska vara miljomarkta eller hallbarhetscertifierade. Svaren som getts de senaste fyra aren har varierat mycket (2022: 1-20 %, 2023: 41-60 %, 2024: 1-20%, 2025: 21-40 %).

Fraga 8:

Vill ert parti satta ett mal att minst cirka 40 % av kommunens upphandlade produkter ska vara miljomarkta eller hallbarhetscertifierade och sakerstalla en regelbunden oppfoljning?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Vi prioriterar narproducerat samt att ekonomiska aspekter spelar in.

Stimulera delningsekonomin

Manga saker som manniskor ager anvands idag valdigt sallan, som till exempel verktyg. Genom att i okad utstrackning dela pa saker behovs farre prylar, och de kan anvandas mer effektivt.

Fraga 9:

Vill ni utveckla fritidsbanken till att aven handha andra saker, till exempel verktyg for hobbyrenoverare, trädgårdsredskap.

Svar: Ja Nej Delvis

Naturskyddsföreningen Vetlanda

Kommentar: Vi måste också stimulera våra lokala näringsidkare, risken är att handel sker via nätet.

Detta medför då att handel och arbetstillfällen försvinner från oss.

Risken att ta in detta i fritidsbanken ger en osund konkurrens.

Lära från andra

Den ideella föreningen Klimatkommunerna är en samarbetsorganisation för kommuner och regioner. Uppdraget är att stötta kommuner och regioner till utsläppsminskningar. Detta görs genom erfarenhetsutbyte, sprida goda exempel, diskutera lösningar och kommunicera lokalt klimatarbete. Det är ett bra sätt att se nya möjligheter, men även lära om vad som inte fungerar.

Fråga 10:

Vill ert parti stödja ett medlemskap i Klimatkommunerna för Vetlanda kommun?

Svar: Ja Nej Delvis

Kommentar: Vad förpliktar åtagandet samt de ekonomiska kostnaderna för det?

Vill ni ge någon annan information om hur ert parti vill uppfylla de ekologiska hållbarhetsmålen?

Kommentarer: